BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL In România 3 lei / In străinătate 6 lei
Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 217 Joi 10 August 1939
12 Pagini
P IIII

UNIVERSUL

ABONAMENTE IN ŢARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

ABONAMENTE IN ŢARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORILOR, VESELIA, RADIO UNIV. şi UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ şi UNIV.-SPORT câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

DIRECTOR
ŞI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

CĂILE DE COMUNICAŢII DIN TRANSILVANIA

Direcţiunea căilor noastre ferate a luat zilele trecute dispoziţii pentru accelerarea lucrărilor noii linii de cale ferată Salva-Vişeu, ce va stabili legătura între Maramureş şi nordul Transilvaniei. Prin construcţia acestei linii directe, de o simţită necesitate economică se va înlătura inconvenientele ce le prezintă călătoriile pe ruta ocolită prin ţările vecine. Spre a se desvolta apoi mai mult legăturile între Bucovina şi nordul Transilvaniei, asigurate acum prin construcţia liniei Ilva Mică-Vatra Dornei, s'au luat măsuri privitoare la consolidarea acestei artere principale pe traseul Vatra Dornei-Dărmăneşti şi Ilva Mică-Dej, în vederea circulaţiei rapide a trenurilor şi a intensificării traficului. In curs de execuţie este şi dublarea liniilor principale, între Teiuş-Cluj şi Braşov-Câmpina, care va uşura circulaţia trenurilor şi va asigura mai bine legăturile între Transilvania şi vechiul regat. Notăm că cea dintâi linie dublă în Transilvania este construită de noi; după cum tot noi am trebuit să stabilim şi comunicaţiile de cale ferată directă între cele două oraşe principale din zona frontierei de vest: Oradea şi Arad. Rămân de executat şi lucrările, suspendate de câtiva ani, pentru construcţia arterei ferate de o mare importanţă economică Braşov-Buzău, dela Intortura Buzăului spre Nehoiaş-Buzău.

Reamintim, că până în anul 1855 ţinuturile româneşti dintre Tisa şi Carpaţi n'au avut niciun km. de cale ferată.

Linia principală Viena-Budapesta-Czeghed, cu o ramificaţie secundară spre Szolnok, avea staţiile terminus, la Seghedin şi Szolnok.

Intre anii 1855—1867,— s'au construit liniile particulare de legătură între Czeghed-Timişoara-Baziaş şi între Szolnok-Oradia. iar până la 1877 liniile Arad-Braşov, Oradea-Cluj-Teiuş, cu o ramificaţie spre Tg. Mureş şi Debreţin-Sighetul Marmaţiei. Până la 1887 Statul ungar construise în Transilvania numai liniile Oradea-Cluj-Teiuş-Braşov, cu ramificaţia spre Tg. Mureş şi Arad-Teiuş cu ramificaţia spre Petroşani, — căci celelalte au fost construite de societăţi particulare.

Mai târziu, statul ungar a construit şi linia ce înconjoară lanţul carpatin Sibiu-Făgăraş-Braşov-Sf. Gheorghe-Ciceu-Tg. Mureş, cu ramificaţia spre Breţcu. Intreaga reţea de căi ferate, a Transilvaniei şi Banatului, sub fostul regim ungar, aşa cum a fost trasată şi orientată, spre Budapesta, n'a răspuns intereselor economice ael populaţiei sale, în imensă majoritate românească. Aşa se explică faptul, că s'au evitat legături de cale ferată între ţinuturile româneşti,— înre Maramureş şi Transilvania, ca şi între Bucovina şi Transilvania, după cum s'a lăsat majoritatea liniilor ferate din interior, fără racordări între ele, izolându-se centrele româneşti. Apoi, Ţara Moţilor a fost complet lipsită de căi de comunicaţii.

In asemenea condiţii, politica fostului stat ungar, în materie de comunicaţii ferate şi drumuri, n'a luat în seamă interesele generale economice şi sociale ale Transilvaniei, Banatului, Maramureşului şi Crişanei, ci numai interesele strategice şi cele particulare ale marilor proprietari şi industriaşi maghiari. Insuşi traseul defectuos al arterei principale de cale ferată Teiuş-Cluj a fost impus mai mult de interesele particulare ale foştilor stăpânitori ai Transilvaniei. Consecinţele acestei politici s'au resimţit prin dependenţa forţată a Transilvaniei de Ungaria, atât în domeniul comercial şi industrial, cât şi în economia generală a acestui ţinut.

După liberarea şi Unirea Transilvaniei cu România, interesele superioare naţionale şi economice au impus României să urmeze o politică, în materie de comunicaţii, care să dea posibilitatea acestui ţinut românesc, să propăşească în toate direcţiile.

Această politică a şi dat roade binefăcătoare, căci odată cu încadrarea definitivă şi firească a Transilvaniei în statul unitar român, ea a înregistrat progrese simţitoare în domeniul economic, prin dezvoltarea comerţului şi industriei sale şi prin punerea în valoare a bogăţiilor sale.

A SĂRIT IN AER UN DEPOZIT DE MUNIŢII, LÂNGĂ ISTANBUL

Istambul, 7 (Rador). — **Un depozit de muniţii turcesc din apropiere de Istanbul a sărit în aer azi dimineaţă la ora 4.**

După un ceas dela prima detunătură exploziile continuau să se audă încă pe o rază întinsă.

Până acum nu s'a dat publicităţii niciun comunicat oficial. Nu se cunoaşte deci întinderea pagubelor.

*

Istanbul, 7 (Rador). — **Explozia de azi dimineaţă s'a produs la depozitul de proectile al şcoalei de tir a artileriei, situată la Metris, la câtiva km. de Istanbul.**

Victime omeneşti nu sunt.

In aşteptarea sosirei misiunilor militare la Moscova

Londra, 7 (Rador). — **Redactorul diplomatic al ziarului „Times" scrie: „Dacă totul se petrece aşa cum s'a prevăzut, misiunile militare franceză şi engleză vor sosi la Moscova Joi sau Vineri.**

In aşteptarea sosirii celor două misiuni se face o nouă încercare pentru a se ajunge la încheierea acordului politic.

La Londra se pregăteşte o nouă telegramă spre a fi trimisă d-lui Seeds, ambasadorul Marei Britanii la Moscova, în speranţa că se va ajunge însfârşit la precizarea „agresiunei indirecte", deci la o formulă care să satisfacă cele trei mari puteri interesate".

Misiunea militară franceză este compusă din d-nii: căpitan de covertă Willaune (primul din stânga), căpitan aviator Soviche, general Valin din aviaţie, general Dumenc, — şef al misiunii, — şi maiorul Kreps

Sabia lui Damocles...

Pregătirea de război din timp de pace

de R. SEIŞANU

La Ypres, în Belgia, pe fostul teatru de operaţiuni al bătăliilor din 1914—1917, este un monument colosal, în stil babilonian, care domină câmpia, — azi pacifică şi roditoare.

Spre deosebire de toate celelalte monumente închinate eroilor din războiul mondial, monumentul dela Ypres prezintă originalitate, nu prin stilul şi dimensiunile sale neobicinuite, ci prin însuşi caracterul şi semnificaţia ce i s'au dat. El n'a fost conceput ca o expresiune de omagiu şi recunoştinţă, în piatra nepieritoare, din partea celor în viaţă, luptătorilor-eroi, morţi pentru apărarea patriei lor, ci ca un „memento" tragic al morţilor, adresat celor cari trăesc. Prin acest monument impresionant, morţii dela Ypres, — francezi, englezi, belgieni şi germani — vorbesc. In limbile lor diferite, ei au strigat ultimele cuvinte, care au exprimat aceeaş idee, aceeaş dorinţă supremă şi poruncitoare.

Strigătul ce a străbătut din fundul criptei lor, a rămas înscris, lapidar, pe cele patru laturi ale monumentului de la Ypres, spre a servi de memento, oamenilor şi naţiunilor:

No more war!
Nooit meer ovrlog!
Nie wieder Krieg!
Plus jamais de guerre!

Morţii dela Ypres au cerut şi cer să nu mai fie niciodată război...

Oare glasul lor va fi ascultat?

Oare acel tragic memento va fi luat în seamă de contimporani?

Cum teama de război, ca şi sabia lui Damocles, a reapărut şi se menţine ameninţătoare de-asupra capetelor noastre, preocupările apărărei naţionale primează şi un alt memento trebue să-l luăm în serioasă considerare, impus de lecţiile trecutului şi de politica realistă.

S'a dovedit că politica „pacifistă" a dat rezultatele cela mai rele, căci a lăsat unele state nepregătite din punctul de vedere militar; iar cele pregătite, au căutat să profite de această situaţie.

Sforţările ce le fac de câtva timp aproape toate statele în vederea sporirei potenţialului lor de război, din cauza elementului de nesiguranţă ce-l prezintă actuala situaţie internaţională, îşi găsesc explicaţia politică şi psihologică în teama tuturor naţiunilor de a nu mai fi surprinse nepregătite, sau insuficient pregătite, în ziua când războiul va izbucni şi Europa va fi transformată într'un teatru de operaţiuni.

Sporirea la maximum posibil a potenţialului de război se face în toate direcţiile, spre a nu se repeta greşelile din trecut.

Atât războiul mondial din 1914—1918, cât şi războaele ce au urmat după încheerea păcei generale dela Paris, oferă numeroase învăţăminte, de care guvernele şi serviciile de stat major, conştiente de responsabilităţile lor, trebue neapărat să ţină socoteală, spre a se evita în cazul unui eventual război, crearea unor situaţii critice, provocatoare de dezastre, ale căror cauze sunt totdeauna aproape aceleaş: lipsa de prevedere, de organizare şi de pregătire din timp de pace, în materie de apărare naţională; ca şi anumite concepţii greşite, politice şi militare, în legătură cu caracteristica şi durata unui eventual război, cu posibilităţile interne şi externe de aprovizionare în material; cu mijloacele de rezistenţă a forţelor combatante; cu factorul moral, care primează şi e decisiv şi cu întreaga şi complexa problemă a organizării „naţiunii armate".

In calculul probabilităţilor nu trebue apoi să intre ipoteze bazate pe simple iluziuni, pe idei preconcepute, sau formule rigide, care nu se desprind din experienţă, din realităţi şi din cunoştinţe serioase asupra tuturor factorilor cari contribue la obţinerea victoriei. Câteva învăţăminte importante se desprind din memoriile mareşalului Joffre, atât în ce priveşte opiniile şi ipotezele greşite dinainte de 1914, privitoare la durata unui eventual război continental, cât şi în ce pri-

(Continuare in pag. 2-a)

Conflictul pe chestia inspectorilor vamali polonezi din Danzig a fost aplanat

Ce cuprinde răspunsul senatului Statului liber la ultima notă polonă

Serviciul special al „Universului"

Varşovia, 7 (A. T. E.).— **In urma notei transmisă eri comisarului general polon Chodacki de către d. Greiser, preşedintele Senatului oraşului liber, se poate spune că între Polonia şi Danzig a intervenit o destindere.**

In această notă, se spune între altele că nici Senatul şi nici direcţia vămilor din Danzig n'au dat instrucţiuni pentru a împiedica pe inspectorii vamali poloni să-şi exercite funcţiunile.

Senatul din Danzig precizează că această afirmaţie a fost un simplu svon incontrolabil, lipsit de orice caracter de adevăr.

Pe lângă acestea, nota Senatului protestează împotriva formulei cominatorii în care e redactată nota polonă.

*

Trebue amintit, cu această ocazie că s'a comunicat la 4 August inspectorilor vamali polonezi, de către autorităţile din Danzig că nu vor fi lăsaţi, începând dela 5 August, să-şi mai exercite atribuţiile. Faptul acesta a produs protestul energic al comisarului general polon, Choducki.

D. Greiser a comunicat imediat d-lui Choducki că nu va face nicio dificultate inspectorilor vamali poloni ,iar textul notei remis eri comisarului general polon confirmă această declaraţie.

D. GREISER

*

Cercurile politice polone sunt de părere că în urma notei remise eri de Senatul din Danzig, conflictul intervenit pe chestia inspectorilor vamali polonezi poate fi considerat deocamdată, ca aplanat şi că Senatul şi-a dat seama de urmările pe care le-ar putea avea atitudinea sa.

CONDAMNAREA INSPECTORULUI LIPINSKI

Danzig, 7 (Rador). — **Inspectorul vamal polon Lipinski, care a fost arestat acum vreo patru săptămâni pentru insulte la adresa d-lor Hitler şi Goebbels, a fost azi condamnat la un an şi jumătate închisoare.**

Se ştie că Lipinski fusese arestat sub acuzaţia de spionaj şi de încercarea de a răpi doi membri ai detaşamentelor de asalt.

AGRESIUNE CONTRA CONSULATULUI POLONEZ DIN KOENIGSBERG

Varşovia, 7 (Rador). — **Corespondentul agenţiei Havas află din sursă poloneză că necunoscuţi au spart Duminică noapte geamurile consulatului polonez din Koenigsberg.**

Danzigul vrea să trateze cu Polonia

Berlin, 7 (Rador). — **Corespondentul agenţiei Havas transmite:**

Răpunsul Senatului din Danzig la recenta notă poloneză, declară cercurile bine informate germane, „respingând iniţiativa neobişnuită a Poloniei bazată pe simple svonuri", afirmă că Oraşul Liber este gata la un schimb de vederi cu Polonia cu privire la chestiunea în litigiu.

Ce spun cercurile naţional-socialiste despre răspunsul Senatului din Danzig

Varşovia, 7 (Rador). — **Cercurile naţional-socialiste bine informate din Danzig declară că nota Senatului din Danzig, remisă Luni dimineaţa comisarului general polon protestează energic contra faptului că scrisoarea poloneză ce a fost remisă Duminică se bazează pe svonuri necontrolate cari nu corespund realităţii.**

Senatul din Danzig protestează deasemenea că nota a fost redactată sub forma unui ultimatum şi în mod intempestiv, ceeace este contrar usagiilor diplomatice.

Nota precizează apoi că nici senatul şi nici Oficiul central al vămilor din Danzig nu daseră ordine în sensul de a fi împiedicaţi vameşii polonezi dela exercitarea funcţiilor lor, totul reducându-se la un svon lipsit de temei.

Nota aminteşte că Senatul a declarat mai de mult că este gata să înceapă negocieri cu Polonia, reexaminând întreaga problemă a controlului vamal polonez, dacă guvernul din Varşovia ar crea condiţiile prealabile necesare pentru asemenea negocieri.

Nota termină declarând că punctul de vedere al Senatului din Danzig, în ce priveşte această chestiune, nu a suferit nici o modificare.

LA ALCAZAR

Generalul Moscardo explică Contelui Ciano epopeea dela Alcazar

Nici o reuniune între factorii conducători ai Reichului

Berlin, 7 (Rador).— *In cercurile autorizate se desminte ştirea apărută în unele ziare franceze şi britanice după care Marţi ar urma să se ţină la Berlin, în palatul cancelariatului, o importantă reuniune a factorilor conducători ai Reichului. Se precizează că această ştire este lipsită de orice temei.*

Totdeodată se desmint svonurile după cari ambasadorul Reichului la Tokio ar fi fost chemat la Berlin pentru a prezenta un raport asupra situaţiei .

—xx○●○xx—

Terorişti executaţi în Spania

Madrid, 7 (Rador). — *Azi a fost executat şi ultimul lot de terorişti roşii condamnaţi la moarte acum câtva timp pentru atentatul săvârşit contra maiorului Gabaldon, inspector al justiţiei militare.*

Grav accident de cale ferată in gara Constanţa

Opt răniţi, din care doi mai grav

Constanţa, 7 August

Un grav accident s'a întâmplat astăseară la ora 7,20, în gara locală, accident care, numai prezenţei de spirit a unui mecanic şi norocului, nu s'a transformat într'o adevărată catastrofă.

Automotorului rapid nr. 9243, plecat spre Carmen Sylva, având o singură remorcă, pe când se afla în dreptul biroului de mişcare, i s'a rupt cârligul care leagă remorca.

Mecanicul, observând accidentul, a înfrânat brusc vagonul motor, mai cu seamă că din sens invers venea trenul de Bucureşti. Remorca, venind cu viteză din urmă, s'a lovit cu putere de primul vagon.

Dintre pasagerii aflaţi înăuntru şi cari au fost asvârliţi de pe bancă, au fost răniţi următorii: Ştefan Mungiuri-Constanţa, surorile Lina şi Rozalia Petcu-Cluj, Veronica Mihalevschi-Bucureşti, Vasile Mărculescu-Carmen Sylva, S. Dumitrescu-Brăila, Florea Iucovschi-Bucureşti şi Maria Ionescu, Băneasa.

Mai grav răniţi sunt Ştefan Mungiuri şi Florea Iucovschi, cari au fost transportaţi în grabă la serviciul sanitar al gării, unde li s'au dat cuvenitele îngrijiri.

D. inspector Băloiu, şeful gării Constanţa, a deschis o anchetă.

CURIER LONDONEZ

Structura economică a Marei Britanii

Puterea ei industrială

de R. W. B. CLARKE

Intr'o serie de trei articole, D. R. W. B. Clarke, redactorul industrial al ziarului „Financial News" din Londra şi unul din cei mai distinşi scriitori asupra chestiunilor economice, examinează structura economică a Marei Britanii de azi, a cărei imensă putere împreună cu intensa accelerare a programului ei de reînarmare contribue la situaţia ei preponderentă în omenire.

Ia primul dintre aceste articole D. Clarke se ocupă de sistemul industrial.

*

In ultimii două sute de ani, importanţa Marei Britanii în omenire a fost bazată pe industria şi finanţele ei. Ea n'a fost niciodată o mare ţară agricolă şi s'a mulţumit totdeauna să importeze o mare parte din alimente. Reputaţia ei s'a bazat în întregime pe forţa şi calitatea industriei sale.

Numărul acelora cari se ocupă cu industria e mult mai mare în Anglia decât în oricare altă ţară.

In Nordul Angliei, cineva poate străbate o distanţă de treizeci de kilometri fără a vedea altceva decât fabrici, case şi mine de cărbuni.

Izvoarele naturale de cărbuni şi fier sunt mari şi Britania a fost prima ţară care a început să le exporteze. Revoluţia industrială britanică a fost într'adevăr prima revoluţie de acest gen şi în fier, cărbuni şi textile, Marea Britanie e aceea care a deschis căile. Astfel, sistemul industrial a fost fondat pe comerţul internaţional. In secolul al 19-lea pe când alte ţări erau în formaţie şi îşi realizau unitatea politică, Marea Britanie invada lumea cu mărfurile fabricate de ea. Inventatorii britanici au fost primii cari au aplicat forţa aburilor la problemele industriale. Industriaşii britanici au fost totdeauna în fruntea tuturor în ce priveşte calitatea fabricaţiei, după cum comercianţii britanici au fost în fruntea mişcării pentru desvoltarea nouilor pieţe.

In ultimii douăzeci de ani, condiţiile de bază s'au schimbat. Guvernul britanic a fost silit să-şi schimbe tradiţionala politică a comerţului liber; a început să se dea mai multă atenţie creării unor industrii pentru pieţele interne. Indărătul zidului

(Continuare in pag. 2-a)

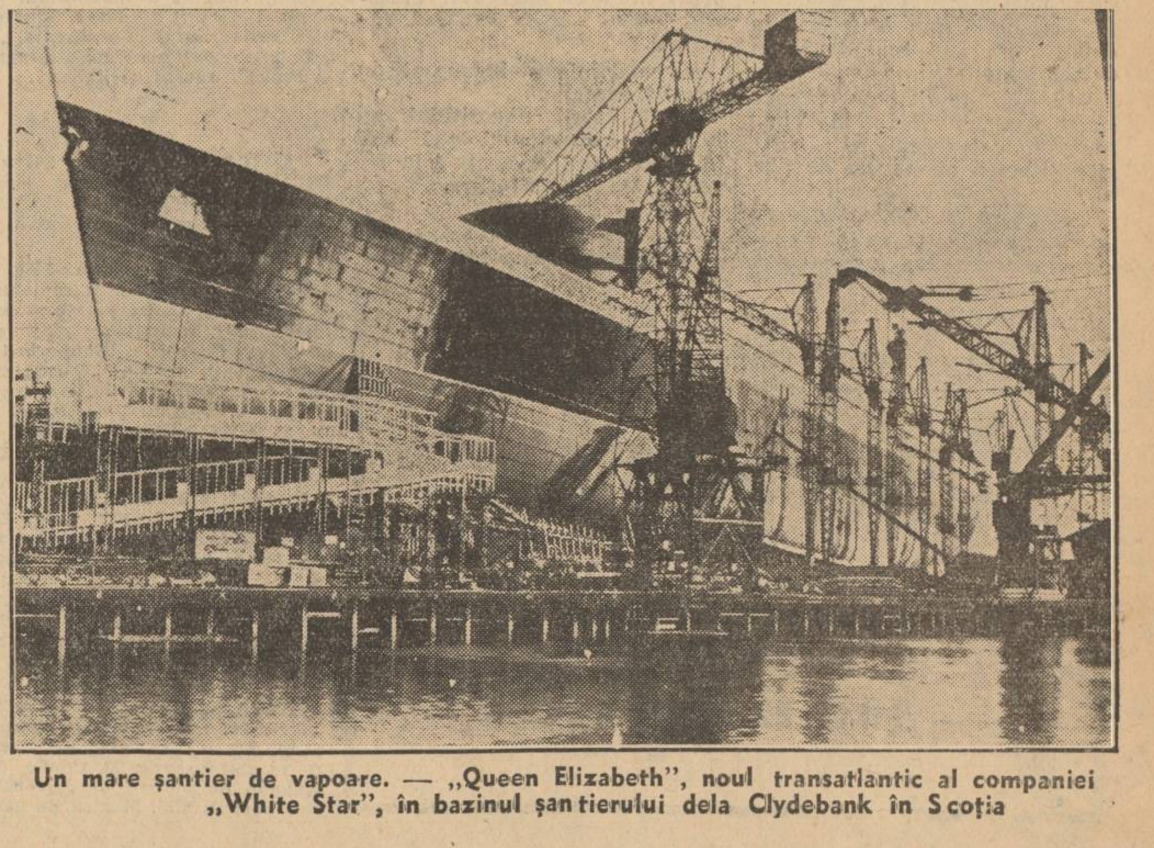

Un mare şantier de vapoare. — „Queen Elizabeth", noul transatlantic al companiei „White Star", in bazinul şantierului dela Clydebank in Scoţia